

Kela®

Säursmâttmõš

Vuä'nkânji da čiõlggsânji | 2024

Kuntoutus | Koltansaame

Siiskõs

Kela säursmâttmõš	3
Mii säursmâttmõš lij	4
Päärnai da nuõri säursmâttmõš	6
Reâuggâkksa säursmâttmõš	10
Tuärjj puõzlm̄in jeällmõšše	16
Ââ'kkoummu säursmâttmõš	18
Pi'rggummuš säursmâ'ttem ääi'j	20
Ooccmõš	24
Näai't Kela kääzzkâstt	27

Kela säursmâttmõš

Jos tu'st lij puõz3âlm le'be vââ'kk̄,
kââ'tt vaigsmâtt tuu aarg le'be reâuggmõõžž,
vuäitak vuäžžad Kelast säursmâttmõõžž.

Tân brosyyrâst vuä'pstet,
mõõn nallsem säursmâttmõõžž vuäitak vuäžžad Kelast
da mõõn nalla Kela tuärjjad tuu tie'gğ peä'lnn säursmâ'ttem ääi'j.

Kela säursmâttmõõžž jä'rjste õuddmiârkkân
põrggâz da privaatt terapeeu't.
Kela lââ'ssen säursmâttmõõžž vuei'tte ta'rjjeed
reâuggjeältökstroit'itel, organisaatio da pue'rrvââjjamvuu'd.

Säursmâttmõš lij tääu'jmõsân tu'nne mäaustem.

Jos taarbšak vee'res kiõl tu'lkkõõžž,
vuäitak vuäžžad tøn še säursmâttmõšše.
Koid-ne säursmâ'ttemkääzzkõõžžid jä'rjstet
še ruõcc da sää'm kiõlivui'm.

Brosyyr lij ee'jj 2024 vue'jj mie'ldd.

Lââ'ssteâd nee'ttest da te'lfoonin

Kela tuärjjõõzzi pirr vuä'pstet sää'mkiõ'lle adrõõžžâst
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Säursmâttmõõžž vuä'pstet tää'rkben
Kela takailää'ddkiõllsain seeidain
www.kela.fi/kuntoutus

Jos tu'st lij mii-ne kõõççâd,
vuäitak säittad kääzzkâ'sttemnââmra
020 692 205

Mii säursmâttmõš lij?

Säursmâttmõõžžin pue'reet reâuggpâstlvažvuõđ da toi'mmjempâstlvažvuõđ, jos tøk lie huänn'nam.

Säursmâttmõõžžâst suappve'ted säursmâttmõõžž täävtõõžžid õõutsââ'jest ämmatnii'kkivui'm.

Säursmâttmõõžž pääi'k vuäitt še vuäžžad veä'kkneävvoid, kook hiälpte škoouljäättmõõžž, mätt'tõöttmõõžž le'be reâuggmõõžž.

Säursmâ'ttem ääi'j vuäitak vuäžžad säursmâ'ttemtie'ğğ, kää'tt stään pi'rğğummsad.

Mä'htt säursmâttmõ'sše peäss?

Vuäitak ooccâd Kelast säursmâttmõõžž, jos reâuggpâstlvažvuõttad le'be toi'mmjempâstlvažvuõttad lij huänn'nam.

Tääu'jmõsân taarbšak še dâhttarceälkkmõõžž. Ceälkkmõõžžâst säärnat, koon säursmâttmõõžž dâhttar tu'nne siâztaäll. Vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõõžž väaras taarbšak säursmâ'ttemplaan, kää'tt lij rajjum õõlmäs tiõrvâsvuõttuâlast.

Ko leäk vuäžžam dâhttrest ceälkkmõõžž, vuäitak ooccâd säursmâttmõõžž.

Jos leäk 16–29-âkksaž, vuäitak vuäžžad nuõr ämmtallaž säursmâttmõõžž. Tõn vuäitt ooccâd dâhttarceälkkmõõžžtaa.

Jos haa'lääk tie'tted lââ'zz Kela säursmâttmõõžžâst, vuäitak säittad kääzzkõsnâamra 020 692 205.

Päärnai da nuõri säursmâttmõš

Kela jää'rstjast päärnaid da nuõrid säursmâttmõõžž, kää'tt vuäitt lee'd ju'n-a oummumeâldlaž säursmâttmõš le'be joukksäursmâttmõš. Säursmâttmõõžž vueil'tet jä'rstjed säursmâttmõõžž jä'rsteei sõõ'jin, päai'kest, škooulâst le'be pei'vvpäai'kest.

Päärnai piârkuurs

Kela jää'rstjast piârkuursid päärnaid, koin lij kää'tt-ne puõžžâlm. Piârkuurs vie'kkte päärna da piârri šio'ttlõõvvâd muttsid, koid puõžžâlm le'be vââ'kk šõõddat. Kuursâst kaaunõõttve'ted jeârssi piârrjivui'm, kook lie seamma vueil'jest. Vueil'ttve'ted jue'kked vuäinnmõõžžid õõutsââ'jest.

Piârkuurs lie jurddum päärnaid, koin lij õuddmiârkkân kää'tt-ne täin:

- ADHD
- autismmkeârjjaivuõđ heâmmõš
- kiõl õuddnemheâmmõš
- Down õudldõsõhttâm
- diabetes
- epilepsia
- õu'ddnemvââ'kk
- vuäinn- le'be koollvââ'kk
- CP-vââ'kk
- poorrikõpp
- kää'tt-ne hä'rvvlaaggan puõžžâlm.

Vuäžžak lââ'ssteâđ kuursin addrõõžžâst

www.kela.fi/kuntoutus-ja-sopeutumisvalmennuskursit.

LAKU-piârsäursmâttmõš

LAKU-piârsäursmâttmõš lij jurddum 7–15-âkksaid päärnaid, koin lij ADHD, ADD, Tourette õudldõsõhttâm le'be autismmkeârjjaivuõđ diagnoos. Säursmâttmõš vie'kkat piârri fi'ttjed pue'rben päärna neuropsykiaatrlaž heâmmõõžž. Säursmâttmõõžžâst vuäžžve'ted teâđ päärna šõddmõõžžâst da õuddnummšest. Seämmast mättje'ped neävvoid, kook vie'kkte aargâst ja vai'gges paai'kin.

Säursmâttmõõžžâst kaaunõõttve'ted še jee'res piârrjivui'm, kook lie seamma vueil'jest. Vueil'ttve'ted jue'kked vuäinnmõõžžid õõutsââ'jest.

Kaaunõõttmõõžžid vueil'tet jä'rstjed säursmâ'ttemkõõskõõžžâst, piârri päai'kest le'be jee'res tääbdas päai'kest.

Oma väylä -säursmâttmõš

Oma väylä -säursmâttmõš lij jurddum 16–29-âkksaid nuõrid, koin lij ADHD, ADD le'be autismmkeârjjaivuõđ diagnoos. Säursmâttmõõžžâst mättjak täaidaid, koid taarbšak mätt'tõõttmõõžžâst, reâuggjie'llmest da aargâst.

Säursmâttmõ'šše ko'lle õhttu kaaunõõttmõõžž da joukk-kaaunõõttmõõžž.

Õhttu kaaunõõttmõõžžid jä'rstjed tu'ne toobdâs paai'kin, mâ'te päai'kstad, mättstroittlest le'be reâuggpäai'kest. Joukk-kaaunõõttmõõžžin vuäžžak verddsõstuârj da vuäitak jue'kked vuäinnmõõžžid jeârssi nuõrivui'm.

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõš

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõš
lij jurddum 16–29-âkksaid,
koin ij leäkku mätt'tõöttâmpäi'kk le'be reäuggpäi'kk.
Vuäitak vuäžžad tön še te'l,
jos tu'st määtt lie puátkknam le'be vaarâst puátkkned.

Nuõr ämmtallaš säursmâttmõžž lie

- reäuggvuäžžmõžž õõu'deei ämmtallaš säursmâttmõš
- säursmâ'ttemčiolgtõs
- škooultõs
- Nuotti-valmštâttmõš.

Vuäitak ooccâd nuõr ämmtallaš säursmâttmõžž
sääitee'l kääzzkõsnââmra 020 692 205.
Ooccâmlomaakk le'be dâhttarceälkkmõžž jeät taarbšuku.

**Loogg reäuggvuäžžmõžž õõu'deei ämmtallaš
säursmâttmõžžâst seeidast 12.**

Loogg säursmâ'ttemčiolgtõžžâst seeidast 12.

Loogg škooultõžžâst seeidast 12.

Nuotti-valmštâttmõš

Nuotti-valmštâttmõš lij jurddum nuõrid,
kook taarbše jiõccses tuärj aargâst
da pue'ttivuõđ plaanmõžžâst.

Vuäžžak Nuotti-valmštâttmõžžâst jiijad valmštõ'tti,
koin kaaunõõđak mie'rrai'ji.
Valmštõ'tti vie'kkat tuu tobdsted
mõõk lie tuu pue'rmõs peäl da viõkkvää.
Valmštõ'tti vuäitt še vie'kkted tuu
piâssâd mätt'tõöttâd le'be reäuggjie'llma.

Jee'res säursmâ'ttem päärnaid da nuõrid

Õõu'dben lij teädtum
päärnai da nuõri jii'jjes säursmâ'ttemkääzzkõõzzin.
Tõi lââ'ssen päärnast le'be nuõrâst vuäitt še lee'd
vuõiggâdвуõtt
Kela jee'res säursmâ'ttemkääzzkõõzzid.
Tõk lie õuddmiârkkân vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõš
da mäנגämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõš.

Loogg vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõžžâst seeidast 17.

**Loogg mäנגämmtallaš oummumeâldlaž
säursmâttmõžžâst seeidast 16.**

Jos leäk oo'ccmõsân 16-âkksaž, tu'st vuäitt lee'd
vuõiggâdвуõtt še

- nuõr ämmtallaš säursmâttmõ'sše
- jee'res ämmtallaš säursmâttmõžž kääzzkõõzzid
- psykoteraapiaa'je
- neuropsykologlaž säursmâttmõ'sše.

Loogg ämmtallaš säursmâttmõžžâst seeidast 8.

Loogg psykoteraapiast seeidast 10.

Loogg neuropsykologlaž säursmâttmõžžâst seeidast 15.

Veä'kkneävv

Jos päärnaž le'be nuõrr taarbaš veä'kkneävvoid
škoolâst le'be määttain,
Kela vuäitt ha'ηkkēed veä'kkneävvoid.
Kela vuäitt še vuä'psted, mä'htt veä'kkneävvoid ââ'net.
Veä'kkneävvoid vuäitt vuäžžad ääi'jmõsân vuâđđškool
7. klaassâst.

Reâuggâkksa säursmâttmõš

Kela jää'rst säursmâttmõõžž reâuggâkksaid, kooi reâuggpâstlvažvuõđ le'be mätt'tõõttâmpâstlvažvuõđ puõžžâlm lij rââššâam le'be rââššad ââ'ldmõs ii'jji ääi'j.

Säursmâttmõõžž täävtõsân lij pue'reed vuäittmõõžž reâugast le'be vie'kkted riõuggu mäccmõõžž. Säursmâttmõš vuäitt še vie'kkted nuõr piässâd riõuggu.

Jos puõžlmad lij vaiggâd da vaigsmâtt jiânai jie'llmad, vuäitak ooccâd vä'žžlõs tâlkkmallaš säursmâttmõõžž le'be määngâmmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõõžž.

Säursmõ'tti psykoterapia

Vuäitak ooccâd Kelast säursmâ'ttempykoterapia, jos leäk 16–67-âkksaž da tu'st lij miõlltiõrvâsvuõđ heâmmõs, kää'tt vaigsmâtt tuu mätt'tõõttmõõžž le'be reâuggmõõžž.

Vuäitak vuäžžad säursmâ'ttempykoterapia, jos puk tâk mäain teâuddje:

- Miõlltiõrvâsvuõđ heâmmõs lij psykiatrr tuõttâm.
- Psykiatrr lij kee'rjtam tu'nne ceälkkmõõžž, mõõn diõtt taarbšak terapia.
- Leäk ju'n vuäžžam miõlltiõrvâsvuõđ heâmmõõžž diõtt hâiddmõõžž oo'ccmõsân 3 mäânâä'j.
- Jos Kela meätt tu'nne säursmâ'ttempykoterapia, vuäžžak ko'rvvõõžž psykoterapeeu't määusain.

Ämmtallaš säursmâttmõš

Vuäitak ooccâd Kela ämmtallaš säursmâttmõšše, jos jiök leäkku veäl piässâm reâuggjie'llma le'be leäk leämmaž to'ben eman siõmmna ääi'j.

Jos leäk leämmaž kuu'kk reâuggjie'llmest, vuäitak ooccâd säursmâttmõžž reâuggjeältökstroittlest.

Lââ'ssen Kela jää'rjast reâuggjie'llmest åarrjid da pōõrgâsnii'kkid Kiila-säursmâttmõžž. Loogg Kiila-säursmâttmõžžâst seeidast 13.

Säursmâttmõžž täävtõsân lij pue'reed pi'rggummuž reâugast le'be vie'kkted riõuggu mäccmõžž. Säursmâttmõš vuäitt še vie'kkted vuäžžad tuâjppäi'k.

Ämmtallaš säursmâ'ttemçiõlgtõs

Vuäitak ooccâd ämmtallaš säursmâ'ttemçiõlgtõšše, jos tu'st reâugg- le'be mätt'tõõttâmpâstlvažvuõtt lij huänn'nam puõžzâlm le'be vââ'jj diõtt

Säursmâ'ttemçiõlgtõžžâst äšštobddi ärvvtâlle, måkam tu'st reâugg- da toi'mmjempâstlvažvuõtt lij da mõõn nallšem silttummuž da vaalmâšvuõđ tu'st lie reâuggjie'llem vääras. Vuäžžak še teäđ jee'resnallšem mätt'tõõttâmvuei'ttemvuõđin da tõ'st, mâi'd jee'res ämmtin õõlgtet.

Säursmâttmõžžâst raajak ämmtanii'kkivui'm plaan, kää'tt vie'kkat tuu piässâd mätt'tõõttâd le'be riõuggu.

Škooultõs

Jos tu'st lij puõžzâlm le'be vââ'kk, vuäitak vuäžžad Kelast tuärj škooultõ'sse, kää'tt vie'kkat tuu piässâd reâuggjie'llma.

Tän tuärj vuäitt tääu'jmõsân vuäžžad nuu'bb tää'zz määttaid, õllškooulmäättaid di o'dđest škooultummša.

Tu'ne vuei'tet ko'rvveed

- mätt'tõõttâmkoolaid, mä'te lookkâmpââ'jjmääusaid da škooultarbbsid
- mä'tkk-koolaid päikkad da mätt'tõõttâmpäi'kk-kää'dd kõõskâst.

Reâuggvuäžžmõžž õõu'deei ämmtallaš säursmâttmõš

Mâtmešt puõžzâlm le'be vai'gğes jie'llepodd vuäitt tuejjeed škooultõžž le'be ämmtat va'lljummuž vaiggeen. Reâuggvuäžžmõžž õõu'deei ämmtallaš säursmâttmõžžâst vuäžžak tuärj valmštõ'ttjest. Valmštõ'tti vuäitt vie'kkted tuu kaunnâd tuâjppäi'k le'be aalgted pōrggâz.

Säursmâttmõžžâst lie 3 jee'resnallšem va'lljeemvää:

- 1. Reâuggkiččlõddmõš:**
Piäzzak kiččlõddâd jee'resnallšem tuâjaid da tuâjppäi'kid, što vuäitak se'lvvted, mii ämmtat le'be tuâjj suäpp tu'ne pue'rmõsân.
- 2. Reâuggvalmštâttmõš:**
Vuäžžak tuärj da ohjõõžž tõi tääidai õõu'dummša, koid taarbšak tuâjj-jie'llmest.
- 3. Reâuggkiõččlõddmõžž da reâuggvalmštâ'ttem õhttõõllâm.**

Kela vie'kkat tuu va'lljeed tu'ne šiõttlõs va'lljeemvää.

Kiila-säursmâttmõš reâuggjie'llmest åarrjid

Kiila-säursmâttmõš lij kurss, kää'tt vie'kkat tuu pue'reed reâuggpâstlvažvuõđ da pōõššâd reâuggjie'llmest.

Kela jää'rajast Kiila-säursmättmõõžž
õoutveakka tuâjitiõrvâsvuõtthuâlainad da tuâjipaai'kinad.
Tuâjju'vddi vuäitt ooccâd Kiila-kuurs jii'jjes tuâjjilaid.
Ämmatleett vuet'te še ooccâd Kiila-kuurs jii'jjes vuâzzilaid.
Vuäitak ooccâd kuursid addrõõzzâst
www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku.

Jos jiõk kaaun šiõttlõs kuurs,
vuäitak ooccâd Kiila-oummumeâldlaž säursmättmõõžž.
Oummumeâldlaž säursmättmõõžž kääzzkõspuu't'teei
nâ'rre ä'sšnii'kkid joukkân.

Ämmtallaš Taito-säursmättmõš

Vuäitak ooccâd Taito-säursmättmõõžž,
jos reâuggmõš le'be mätt'tõõttmõš lij vaiggâd
puõzzâlm le'be vââ'jj diõtt.
Säursmättmõõžžâst vuâžžak jiijjad meâldlaž ohjjõõžž,
vuässõõđak joukksäursmättmõ'sše
da piâzzak reâuggharjttõõllmõ'sše.
Vuâžžak jiijjad ohjjei,
kää'tt tuärjjad tuu čõõđ säursmâ'ttem ääi'j.

Ko säursmättmõš poott,
tu'nne raajât jiijjad ämmtallaš plaan.

Veä'kkneävv

Jos taarbšak veä'kkneävvoid reâugast le'be määtain
puõzzâlm le'be vââ'jj diõtt,
Kela vuäitt ha'ŋkkëed veä'kkneävvoid tu'nne.
Vuäitak vuâžžad õuddmiârkkân lookkâmtelevisio,
ceäklõsikkân le'be jõnnikkân le'be teättmašina.

Vuäitak vuâžžad veä'kkneävvoid
ääi'jmõsân vuâđđskooul 7. klaassâst.

Jos taarbšak jee'res veä'kkneävvoid õuddmiârkkân liikkumša,
vuäitak raukkâd tõi'd õõlmâs tiõrvâsvuõtthuâlast,
mâ'te tiõrvâsvuõttsâjldõõggâst.

Jie'llemvue'kktuärjjõs

Jie'llemvue'kktuärjjõs lij jurddum
põõrgâsnii'kkid da ämmatharjtee'jid,
koin lij kää'tt-ne puõzzâlm le'be vââ'kk.
Vuäitak vuâžžad jie'llemvue'kktuärjjõõžž,
jos põõrggâz vuâđđummšest le'be muuttâstuâjain šâ'dde kool.
Tuärjjõõžž vuäitt vuâžžad

- tuâjjeävvoi, käälvai da tarbbsi ha'ŋkkumša
- toi'mmsõõ'ji laaddmõ'sše.

Vuäitak še ooccâd jie'llemvue'kktuärjjõõžž,
jos tu'st ju'n lij põõrgâs
da taarbšak puõzzâlm le'be vââ'jj diõtt tuâjjeävvoid.
Jie'llemvue'kktuärjjõõžžâst ij mõõn piid.

Neuropsykolooglaž säursmättmõš

Neuropsykolooglaž säursmättmõš lij jurddum 16–67-âkksaid,
koin lij õuddmiârkkân lookkâm- le'be häämtemheämmõs
le'be ADHD.
Neuropsykolooglaž säursmättmõõžž vuäitt vuâžžad
še õuddmiârkkân vuõivâšnvõrrjää'ttemheämmõõžž
le'be vuõivâšnvââ'jj mâŋŋa.

Säursmättmõõžž väaras taarbšet
neuropsykoloog da dâhttar ceälkkmõõžž.

Neuropsykolooglaž säursmättmõš lij tääu'jmõsân
oummumeâldlaž säursmättmõš.

Jos Kela meätt tu'nne neuropsykolooglaž säursmättmõõžž,
vuâžžak Kelast ko'rvvõõžž terapeeu't mäausain.

Tuärjjõs puõzlmín jeällmõ'šše

Säursmä'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuurs vie'kkte tuu jie'lled pue'rr jie'llem puõzlmest huõlkâni.
Jos tu'st puõzzâlm le'be vââ'kk lij čuu't vaiggâd,
tu'nne vuäitt suappâd vâ'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõš
le'be määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõš.

Säursmä'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuurs

Kela jää'rjast säursmä'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuursid pärnaid, nuõrid da vuõrâsoummid, koin lij puõzzâlm le'be vââ'kk.
Kuursin vuäžžak teâđ puõzlmastad, verddsõstuärj da tuärj aargâst pi'rğğumša.

Ko vuässõõđak ku'rsse, vuäitak insted säursmä'ttemkõõskõõzzâst.

Vuäžžak lââ'ssteâđ kuursin addrõõzzâst
www.kela.fi/kuntoutus-ja-sopeutumisvalmennuskurssit.

Määngämmtallaš säursmâttmõš

Jos puõzlmad vaigsmâtt jiännai jie'llmad, tu'st vuäitt lee'd vuõiggâdvueõtt määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttma.
Määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõõžžâst vuäžžak vie'kk määng ä'sštobddjest.

Säursmâttmõõžž täävtõsân lij vie'kkted tuu pi'rğğeed aargâst, reâugast da määttain.
Säursmâttmõõžžâst vue'zz vuei'tet jä'rjsted jooukâst.

Vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõš

Vuäitak ooccâd vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõõžž, jos puk ták mäain teâuddje:

- Leäk vuâlla 65-âkksaž.
- Tu'st lie puõzzâlm le'be vââ'jj diõtt šuur vaiggâdvuõđ pi'rğğeed aargâst.
- Tu'st lij säursmä'ttemplan, kââ'tt lij rajjum õõlmâs tiõrvâsvuõttuâlast.

Vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõš vuäitt lee'd õuddmiärkkân

- psykoterapia
- fysioterapia
- toi'mjemterapia
- särnamterapia.

Säursmâttmõš vuäitt lee'd oummumeâldlaž terapia le'be joukterapia.
Terapia vuäitt vuäžžad seamma vuâra 1–3 ee'kked.

Vä'žžlõs tälkkmallaš säursmâttmõš vuäitt lee'd še säursmä'ttem- le'be šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkurs le'be määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõš.

Loogg säursmä'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuursin seeidast 16.

Loogg määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõõžžâst seeidast 16.

Ää'kõoummu säursmâttmõš

Jos leäk teäuddam 65 ee'kõed, vuäitak oocäd Kelast säursmâ'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuursid di määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõžž Kuursid jä'rjstet õuddmiârkkân oummuid, koin lij

- vuõivâšnvõrrjää'ttemheâmmõš
- liikkeemheâmmõspuõžžalm, mâ'te Parkinson kõpp
- čää'dpuõžžâlm
- vuõiõõõmpuõžžâlm.

Roodnairuâtthoi'ddjee'jid lie še säursmâ'ttemkuurs.

Lââ'ssen vuäitak vuäžžad säursmâ'ttempsykoterapia da neuropsykolooglaž säursmâttmõžž 67-âkksa räija.

Jee'res Kela säursmâttmõš lij jurddum reâuggâkksaid le'be vuâlla 65-âkksaid.

Loogg säursmâ'ttem- da šiõttlõõvvâmvalmštâ'ttemkuursin seeidast 16.

Loogg määngämmtallaš oummumeâldlaž säursmâttmõžžâst seeidast 16.

Pi'rggummuš säursmâttmõõžž ääi'j

Kela voi tuärjjeed tuu tällõõžž peä'lnn säursmâ'ttem ääi'j.

Täk tuärjjõõžž lie

- säursmâ'ttemteä'gg
- nuõr säursmâ'ttemteä'gg
- tuõ'll'jemko'rvvõs.

Säursmâ'ttemteä'gg

Vuäitak vuäžžad säursmâ'ttemtie'gg,
ko säursmâ'ttmad jää'rjast

- Kela
- puõccipõrtt
- sosiaal- da tiõrvâsvuõttkõõskõs
- tuäjitiõrvâsvuõttuâll.

Tu'st ee'kkpuätti vaaikte säursmâ'ttemtie'gg meärra.
Ee'kkpuättjin juu'rdeet tuu puättjid 12 määnpâä'j ääi'j.
Jos tu'nne miõđât säursmâttmõõžž
õuddmiärkkân vue'ssmannust 2024 õõudârra,
Kela mähss tu'nne säursmâ'ttemtie'gg tõi puättji mie'ldd,
koid leäk vuäžžam 1.4.2023–31.3.2024.

Säursmâ'ttemteä'gg lij pâi oo'ccmõsân 31,99 eu'rred peei'vest
le'be nu'tt 800 eu'rred määnpâä'jest.

Säursmâ'ttemtie'gggest mâänn piid.

Jos reâuggpeei'v vuä'need
säursmä'ttma vuässõõttâm diõtt,
vuäitak vuäžžad vue'ss-säursmä'ttemtie'ğğ.

Nuõr säursmä'ttemteä'ğğ

Vuäitak vuäžžad nuõr säursmä'ttemtie'ğğ,
jos puk tak mäain teâuddje:

- Leäk 16–29-âkksaž.
- Puõžžâl le'be vâä'kk hue'nad tuu reâuggpâstlvažvuõđ
le'be mätt'tõõttâmpâstlvažvuõđ.
- Taarbšak jee'rab tuärj säursmâttma.
- Tu'nne lij rajjum pue'rrvââjjamvuu'dstad
jijjad-i mätt'tõõttâm- ja säursmä'ttemplaan (KHOPS)

Vuäitak vuäžžad nuõr säursmä'ttemtie'ğğ,
ko mätt'tõõđak le'be ko leäk säursmâttmõõžžâst,
kää'tt täävtâäll reâuggjie'llma.

Tuõ'll'jemko'rvvõs

Jos säursmâttmõõžžâst šâ'dde lââ'sskool,
vuäitak vuäžžad tuõ'll'jemko'rvvõõzz.
Vuäitak vuäžžad tuõ'll'jemko'rvvõõzz tâ'lķ,
jos vuäžžak pukin uu'ccmõõzz säursmä'ttemtie'ğğ.

Tääu'jmõsân tuõ'll'jemko'rvvõõzz määu'set te'l,
ko säursmä'ttmad peštt tâ'lķ vuä'nkõs ääi'j.
Tuõ'll'jemko'rvvõs lij 9 eu'rrred peei'vest.
Tuõ'll'jemko'rvvõõžžâst ij mõõn piid.

Säursmä'ttemveä'kkvuõđ

Säursmä'ttemveä'kkvuõđ lij tuärjjõs,
koon vuäitt vuäžžad Kela säursmâttmõõžž mânja.

Säursmä'ttemveä'kkvuõđ jurddjen lij
vie'kkted tuu reâuggvuäžžma.
Vuäitak vuäžžad veä'kkvuõđ
jos mõõnak riõuggu säursmâttmõõžž mânja
da vuäžžak jiännai uu'ccab pää'lķ ko ääi'jbuž reâugstad.
Vuäitak še vuäžžad säursmä'ttemveä'kkvuõđ,
jos mõõnak reâuggharjijtõõllmõ'sše.

Säursmä'ttemveä'kkvuõđ mie'rr lij jäänmõsân
seämma jiännai ko säursmä'ttemteä'ğğ.
Säursmä'ttemveä'kkvuõđâst määnn piid.

Ooccmõš

Oo33 säursmâttmõõžž lomaakkin,
koon vuäžžak Kela kontrin da ne'ttseidain:

www.kela.fi/lomaakk

Taa'rkst ooccmõõžžâst,
mõök meâlddõõžž tõi'st â'lğge lee'd.

Vuõlttâd ooccmõõžž da meâlddõõžžid nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Nee'ttest vuäitak še ooccâd säursmâ'ttemtie'ğğ.

Vuäitak še paa'st'ted ooccmõõžž Kela ârra.

Kela paa'staddrõs lij

Kela

PL 10

00056 KELA

Vuäitak še hâiddad miâlggâd puk Kela-aa'sšâad te'lfoonâst.

Ko Kela lij kiõtt'tõõllâm ooccmõõššad,
vuäžžak päikksad tu'mmstõõgg.

Tu'mmstõõggâst vuä'pstet tää'rkben
säursmâttmõõžž älggmõõžžâst.

Vuäžžak tu'mmstõõgg še te'l,
jos tu'nne ij leäku miõttum säursmâttmõš le'be
säursmâ'ttemteä'ğğ.

I'Immet, jos vuâkkad mottai

Jos jie'llmad mottai,
tõt vuäitt vaaikted Kelast vuäžžmad tuärjjõõžžid.
Muuttâs vuäitt kuõskkâd ouddmiârkkân jälstummuž,
puättjid, reâuggmõõžž le'be piârri.

Muu'st i'Immed muttsin Kela ârra.
Vuäitak tuejjeed tõi'neettest, te'lfoonâst le'be konttrest.

Tuu va'sttemvuõđâst lij jiijjad peä'lnn ainsmâ'tted,
što Kelast lie teâđ vuõ'i'ğğest.
Te'l tu'nne määu'set vuõ'igg meä'r tuärjjõõžž.

Jõs tu'mmstõõggâst lij vââ'kk

Jos Kelan tu'mmstõk lij miõlstad puästtad,
le'be tu'st lij mii-ne kõõccâmnalla,
vää'ld õhttvuõđ Kela ârra.

Nee'ttest vuäitak

- ooccâd tuärjjõõžžid
- vuõltteed meâlddõõžžid
- taa'rksted ooccmõõššâd vue'jj
- vuõltteed saaggid
- i'Immed muttsin
- loopted tuärjjõõžž.

Pââjaspiijmõõžž

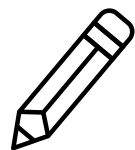

Näai't Kela kääzzkâstt

Nee'ttest

Loogg Kela tuärjjõõzzi pïrr
sää'mkiõ'lle:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

La'skķe tuärjjõõzz meär:
www.kela.fi/laskurit

Ä'sšed nee'ttest:
www.kela.fi/neettest

Ķee'rjtõõđ sizz ne'ttkääzzkõõzzi

MuuKela (OmaKela) sizz
da äi'gģva'rrjumša älgg
ķee'rjtõõttäd sizz.
Taarbšak baņkkotiõttid
le'be mobiilstaanõõgg.

Veä'ķķ äššumša

Ougglõskääzzkõõzzâst vuäžžak
persoonlaž vuä'pstummuž
da ohjjummuž:
www.kela.fi/ouggloskaazzkos

Vuäitak u'vdded nuu'bb oomže
lää'v haiddad Kela-aa'sšääd:
www.kela.fi/aassi-haidmos-nuubb-oummu-pealest

Kääzzkõspäi'ķest

Taa'rķest adrõõzzid da
äävaiäärramaai'jid:
www.kela.fi/konttrest

Te'lfoonâst

Nuõrttsää'mkiõllsaž te'lfonkääzzkõs

Äävai vu-pi čiâss 9-11.
020 634 4795

Vuäitak kue'dđed
õhttvuõttvä'laddemraukkmõõžž
ne'ttpää'stin:
saame@kela.fi

Jee'res kääzzkõsnâamar

Äävai vu-pi čiâss 9-16.
Jälstummuš.....020 692 210
Jeältõõgg.....020 692 202

Säursmätmõš da lää'mesvuõtt- tuärjjõõzz..... **020 692 205**

Meeraikõskksaž vue'jj
(vu-pi čiâss 10-15).....020 634 0200

Mätt'tõõttmõš da
veä'rģģõlgtõs.....020 692 209
Pe'rrjummuš.....020 634 4940

Puõccmõš da koort.....020 692 204
Pi'rģģeemtuärjjõs.....020 692 207
Reäugte'mesvuõtt.....020 692 210
Puärrazvuõtt.....020 692 206

Säittmõš da vuâr vuârddmõš
mä'hsse tuu te'lfoonõhttâm
hâ'ddliist mie'ldd.
Loogg lââ'zz:
www.kela.fi/telfoonast

Kela nuõrttsää'mķiõ'lle

Nuõrttsää'mķiõllsa ne'ttseeid:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Nuõrttsää'mķiõllsa brosyyr:

Jeältõõgg da jee'res jeältõkvuäžžai tuärjjõõzz

Mätt'tõõđi da veä'rğğõõlgtõsnee'ķķ

Pi'rğğeemtuärjjõs

Puõccmõš da lää'mesvuõtt-tuärjjõõzz

Pä'rnnpiârri

Reâugte'mesvuõtt

■ **Säursmättmõš**

Takai jälstemtuärjjõs

Ålggjânmin Lää'ddjânma le'be

Lää'ddjânmost ålggjânmid

Nuõrttsää'mķiõllsaž brosyryid vuäitt pri'nttjed
nee'ttest adrõõzzâst:

www.kela.fi/brosyyr